

PUITTAIMED HALJASTUSES

Osa 2: Ilupuude ja -põõsaste istikute kvaliteedinõuded

Woody plants in greenery

**Part 2: Quality requirements for the nursery plants of
ornamental trees and shrubs**

EESTI STANDARDI EESSÕNA

See Eesti standard on

- standardi EVS 778:2001 uustöötlus;
- jõustunud sellekohase teate avaldamisega EVS Teataja 2020. aasta novembrikuu numbris.

Standardi koostamise ettepaneku on esitanud MTÜ Eesti Arboristide Ühing ja MTÜ Eesti Maastikuehitajate Liit, standardi koostamist on korraldanud Eesti Standardikeskus ning rahastanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Standardi on koostanud Aino Mölder (Luua Metsanduskool), Liina Jürisoo (Eesti Maaülikooli põllumajandus- ja keskkonnainstituut, metsakasvatuse ja metsaökoloogia õppetooli doktorant), Tarmo Loid (MTÜ Eesti Maastikuehitajate Liit), Tiit Juhani (MTÜ Eesti Aiandusliit), Madis Jürima (Karukäpa Puukool OÜ), Sulev Järve (Eesti Arboristide Ühing), Tõnis Tenso (Tõnise Puukool). Standardi on heaks kiitnud EVS/PK 72 „Puittaimed haljastuses“.

Standardisarja EVS 939 kuuluvad järgmised osad:

- Osa 1: Terminid ja määratlused;
- Osa 2: Ilupuude ja -põõsaste istikute kvaliteedinõuded;
- Osa 3: Ehitusaegne puude kaitse;
- Osa 4: Puuhooldustööd.

Standardi mõni osa või mõni standardis kirjeldatud lahendus võib olla patendiõiguse objekt. EVS ei vastuta sellis(t)e patendiõigus(t)e väljaselgitamise ega selgumise eest.

Tagasisidet standardi sisu kohta on võimalik edastada, kasutades EVS-i veebilehel asuvat tagasiside vormi või saates e-kirja meiliaadressile standardiosakond@evs.ee.

ICS 65.020.20

Standardite reprodutseerimise ja levitamise õigus kuulub Eesti Standardikeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel ilma Eesti Standardikeskuse kirjaliku loata on keelatud.

Kui Teil on küsimusi standardite autorikaitse kohta, võtke palun ühendust Eesti Standardikeskusega: Koduleht www.evs.ee; telefon 605 5050; e-post info@evs.ee

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	5
1 KÄSITLUSALA.....	6
2 NORMIVIITED.....	6
3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED.....	6
4 LEHTPUUISTIKUTE KVALITEEDINÕUDED.....	12
4.1 Üldnõuded.....	12
4.2 Lubamatud defektid.....	13
4.3 Lisanõuded paljasjuursete istikule.....	13
4.4 Lisanõuded nõuistikule.....	13
4.5 Lisanõuded mullapalliga istikule.....	14
4.6 Lisanõuded tänavapuistikule.....	15
4.7 Lisanõuded pargipuistikule.....	16
4.8 Lisanõuded vormi- ja nudipuu istikule.....	16
5 OKASPUUISTIKUTE KVALITEEDINÕUDED.....	16
5.1 Üldnõuded.....	16
5.2 Püstisevõraliste okaspuude kvaliteedinõuded.....	17
5.3 Laiuvavõraliste okaspuude kvaliteedinõuded.....	18
6 LEHTPÕÕSASTE, LIAANIDE JA ROOSIDE KVALITEEDINÕUDED.....	19
6.1 Üldnõuded.....	19
6.2 Kõrgekasvuliste põõsaste lisanõuded.....	20
6.3 Keskmisekasvuliste põõsaste lisanõuded.....	20
6.4 Madalakasvuliste põõsaste lisanõuded.....	21
6.5 Liaanide lisanõuded.....	21
6.6 Elulõngade erinõuded.....	22
6.7 Roosid.....	22
7 PAKENDAMINE JA MÄRGISTUS.....	23
7.1 Pakendamine.....	23
7.2 Märgistus.....	23
Lisa A (normlisa) Märgistusel kasutatavad lühendid.....	25
Kirjandus.....	26
TABELID	
Tabel 4.1 — Istiku optimaalne kõrgus olenevalt tüve ümbermõõdust.....	12
Tabel 4.2 — Kasvatuse nõu vähim maht olenevalt istiku suurusklassist.....	14
Tabel 4.3 — Mullapalli vähim suurus olenevalt istiku suurusklassist.....	15
Tabel 5.1 — Püstisevõraliste okaspuuistikute kõrguse intervallid ja vähimad nõu või mullapalli suurused.....	18
Tabel 5.2 — Laiuvavõraliste okaspuuistikute võra läbimõõdu intervallid ja vähimad nõu või mullapalli suurused.....	19
Tabel 6.1 — Kõrgekasvuliste põõsaliikide kvaliteedinõuded.....	20
Tabel 6.2 — Keskmisekasvuliste põõsaliikide kvaliteedinõuded.....	21
Tabel 6.3 — Madalakasvuliste põõsaste kvaliteedinõuded.....	21
Tabel 6.4 — Liaanide (v.a elulõngad) nõutav võrsete pikkus, võrsete arv ning nõu maht.....	22

Tabel 6.5 — Elulõngaistikute kvaliteedinõuded kvaliteediklasside järgi.....	22
Tabel 6.6 — Peenra- ja ronirooside istikute kvaliteedinõuded	23

See dokument on EVS-i poolt loodud eelvaade

SISSEJUHATUS

See standard on koostatud, kuna EVS 778:2001 tühistati ning oli vaja ühtlustada istikute nõuded mujal Euroopa Liidus kehtivate istikustandarditega. Selle standardi eesmärk on kehtestada ilupuude ja -põõsaste ning liaanide (ronitaimede) istikute kvaliteedinõuded, mida arvestatakse istikute kasvatamisel ja müügil ning hinnakirjade, lepingute ning hangete koostamisel, haljastustööde järelevalve teostamisel ja tööde vastuvõtmisel.

Uuendatud standardis on kaasajastatud ja täpsustatud terminoloogiat ja jäetud välja asjasse mittepuutuvad terminid. Standardit soovitatakse arvestada kvaliteetse istutusmaterjali tootmisel haljastustööde tarbeks. Lisaks on standard alusdokument haljastusse planeeritavate taimede kvaliteedi määramisel alates projekteerimisest ja lõpetades hangete korraldamise, järelevalve teostamise ning tööde vastuvõtmisega.

1 KÄSITLUSALA

See standard kehtestab ilupuude ja -põõsaste ning liaanide (ronitaimede) istikute kvaliteedinõuded.

Standard on mõeldud maastikuarhitektidele, haljastuse rajamisega tegelevate ehitusettevõtete ja haljastusfirmade töötajatele, omavalitsuste spetsialistidele ning istutusmaterjali tootvatele ettevõtetele ja eraisikutele.

2 NORMIVIITED

Allpool nimetatud dokumentidele on tekstis viidatud selliselt, et nende sisu kujutab endast kas osaliselt või terveniisti selle dokumendi nõudeid. Dateeritud viidete korral kehtib üksnes viidatud väljaanne. Dateerimata viidete korral kehtib viidatud dokumendi uusim väljaanne koos võimalike muudatustega.

EL-i Komisjoni rakendusmäärus (EL 2017/2313, 13.12.2017)

Ohtlike taimekahjustajate nimekiri (RT I, 01.08.2019, 6)

Tootmise kohas kontrollitavate ja taimepassiga varustatavate taimede, taimsete saaduste ja muude objektide nimekiri, taimepassile kantavate andmete loetelu ja taimepassi väljastamise ja asendamise kord (RT I, 01.08.2019, 10)

3 TERMINID JA MÄÄRATLUSED

Standardi rakendamisel kasutatakse allpool esitatud termineid ja määratlusi.

3.1

aedvorm (*cultivar, variety*)

tavaliselt geenimutatsiooni tagajärjel tekkinud väiksem liigisisene üksus. Mittepärilike erisuste tõttu ainult vegetatiivselt paljundatav sarnaste taimede kogum

3.2

biolagunev kangas (*biodegradable fabrics, jute*)

mullapalliga turustatavate taimede mullapalli fikseerimiseks ette nähtud kindla koetihedusega looduslikust materjalist kangas, mis laguneb mullas umbes 1 aasta jooksul

3.3

hekk (*hedge*)

tihedalt ühtlaste vahedega istutatud põõsaste või puude rida põllu-, aia- või teepiirdena või haljasalal

3.4

igihaljad taimed (*evergreen plants*)

taimed, millel püsivad lehed aasta ringi ning lehtede (okaste) eluiga on vähemalt 2 aastat

3.5

istik (*nursery plant*)

alalisele kasvukohale istutamiseks ettekasvatatud taim

3.6

istiku kõrgus (*plant height*)

vahemaa sentimeetrites istiku juurekaelast ladva tipuni